

15. VZPOREDNICE MED SLOVENSKO IN HRVAŠKO ETNOLOGIJO: NESNOVNA DEDIŠČINA MED PRAKSO IN REGISTRI

Mojstrana, 24.–26. maj 2018

Slovensko etnološko društvo in Hrvaško etnološko društvo že od leta 1981 prirejata skupne posvete z naslovom Vzorednice med slovensko in hrvaško etnologijo z namenom razpravljati o aktualnih etnoloških vprašanjih in izmenjevati izkušnje iz obeh držav. Tokratne, že 15. po vrsti, so bile posvečene nesnovni kulturni dediščini med prakso in registri. Obeležile so desetletnico slovenskega podpisa Unescove Konvencije o varovanju nesnovne kulturne dediščine, zato se je obema etnološkima društvoma pri pripravi posveta pridružil Slovenski etnografski muzej kot Koordinator varstva nesnovne kulturne dediščine, pri organizaciji pa sta sodelovala tudi Gornjesavski muzej Jesenice in ZRC SAZU v sklopu projekta Alpfoodway. Posvet je bil del Evropskega leta kulturne dediščine, njegov častni pokrovitelj pa je bil Urad Slovenske nacionalne komisije za Unesco.

Tokrat je 43 etnologov iz Slovenije in Hrvaške, ki delajo kot muzealci, konservatorji, raziskovalci, predavatelji, opravljajo druge službe ali še študirajo, osvetlilo poglede stroke, nosilcev in politike na nesnovno dediščino in njeno varovanje pod okriljem Unesca ter razpravljalo o ozaveščanju o dediščini, o vlogi muzejev pri njenem ohranjanju in predstavljanju ter o razmerju med kulturno dediščino na terenu in v registrih. Med 70 udeleženci Vzorednic so bili etnologi iz obeh držav, ljubitelji in predstavniki lokalne skupnosti (domaćini iz občin Jesenice in Kranjska Gora).

Posvet je v sredo, 23. maja, uvedel pogovor o nesnovni kulturni dediščini in njenem ohranjanju v lokalnih skupnostih ali registrih, namenjen predvsem domačinom Gornjesavske doline, ki v sklopu projekta Alpfoodway ob sodelovanju Razvojnne agencije Zgornje Gorenjske RAGOR in ZRC SAZU raziskujejo in varujejo svojo prehransko dediščino. Na posvetu so izvedeli, kako naj svojo dediščino vpišejo v nacionalni register in kako tovrstno dediščino ohranjajo drugod po Sloveniji. Društvo podeželskih žena Kranjska Gora je za vse udeležence pripravilo značilne lokalne jedi.

Slovesno odprtje Vzorednic je bilo v četrtek, 24. maja, ob organizatorjih (Slovensko etnološko društvo s predsed-

nico Alenko Černelič Krošelj, Hrvaško etnološko društvo s predsednico Tihano Petrović Leš, Slovenski etnografski muzej s predstavnico Neno Židov in Slovenski planinski muzej z direktorico Ireno Lačen Benedičič) pa so na njem sodelovali še predstavniki Ministrstva za kulturo (Silvester Gabršček), EUSALP – Strategije EU za alpsko regijo (Cassiano Luminati, tudi vodja projekta Alpfoodway) in Alpske konvencije (Blanka Bartol in generalni sekretar Markus Reiterer), saj je Slovenski planinski muzej kontaktna točka Alpske konvencije v Sloveniji, ta pa spodbuja tudi ohranjanje kulturne dediščine.

V četrtek popoldne in v petek, 25. maja, so udeleženci prisluhnili referatom v štirih tematskih sklopih: Unesco in nesnovna dediščina: pogledi stroke, nosilcev in politike; Nesnovna kulturna dediščina: ohranjanje, interpretacija, ozaveščanje; Nesnovna kulturna dediščina in muzeji; ter Nesnovna kulturna dediščina med terenom in registri. Referati so se na terenu nadaljevali tudi v soboto, 26. maja. Udeleženci so kot vedno razpravljali o aktualnih temah v etnologiji, prihajali do novih spoznanj in analizirali pretekle usmeritve oziroma dosežke discipline. Posvet je ponudil priložnost za promocijo Registra nesnovne kulturne dediščine in spodbujanje vpisa novih enot, saj so se lokalne skupnosti ob spoznavanju razsežnosti in razvoja etnologije poučile o ohranjanju in varovanju nesnovne kulturne dediščine. Etnologi iz Slovenije in Hrvaške so se tesneje povezali in se dogovorili o mednarodnih sodelovanjih, slovenska etnologija pa je nase opozorila tudi v mednarodnem prostoru (območje Alpske konvencije). Osrednje slovenske etnološke organizacije oziroma institucije (Slovensko etnološko društvo, Slovenski etnografski muzej in ZRC SAZU) so znova tesneje sodelovale, posvet pa je ponudil tudi priložnost za boljše medsektorsko povezovanje. Vzorednice so se zaključile na terenu, kjer smo obeležili prvi Svetovni dan čebel. Naslednje bodo leta 2020, pripravilo pa jih bo Hrvaško etnološko društvo. Kot po navadi bodo letošnji referati izšli v posebnem zborniku.

* Saša Poljak Istenič, dr. etnologije, znanstvena sodelavka, ZRC SAZU, Inštitut za slovensko narodopisje, Novi trg 2, 1000 Ljubljana; sasa.poljak@zrc-sazu.si.